

การดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มเด็กวัยรุ่นมีแนวโน้มมากขึ้น และความคาดหวังจากการดื่มแอลกอฮอล์นับเป็นปัจจัยสำคัญที่อาจส่งผลต่อการตัดสินใจของเด็กวัยรุ่นต่อการที่จะดื่มแอลกอฮอล์ การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังจากการดื่มแอลกอฮอล์ แบบแผนการดื่มแอลกอฮอล์ และความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังจากการดื่มแอลกอฮอล์ และแบบแผนการดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 คำนวณโดยใช้สูตรการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามความชุก ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,152 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการแบ่งชั้นภูมิ ทำการรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนสิงหาคม ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2548 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 แบบประเมินความคาดหวังจากการดื่มแอลกอฮอล์ของ ยัง และ โออี (Young & Oei, 1996) ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ความกล้าแสดงออก การเปลี่ยนแปลงภาวะอารมณ์ ความรู้สึกพึงพิง การกระตุ้นในเรื่องเกี่ยวกับเพศ การเปลี่ยนแปลงการรู้คิด และการลดความตึงเครียด และส่วนที่ 3 แบบประเมินแบบแผนการดื่มแอลกอฮอล์ขององค์การอนามัยโลก (WHO, 2001) ประกอบด้วย 3 แบบแผน ได้แก่ การดื่มแอลกอฮอล์ที่เสี่ยงต่อการเกิดอันตรายน้อย การดื่มแอลกอฮอล์ที่เสี่ยงต่อการเกิดอันตรายสูง และการดื่มแอลกอฮอล์ที่เป็นอันตราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ดื่มแอลกอฮอล์จำแนกตามความคาดหวังจากการดื่มแอลกอฮอล์รายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีความคาดหวังจากการดื่มแอลกอฮอล์ด้านการกระตุ้นในเรื่องเกี่ยวกับเพศร้อยละ 56.40 ด้านความกล้าแสดงออกร้อยละ 55.10 ด้านการเปลี่ยนแปลงภาวะอารมณ์ร้อยละ 52.80 ด้านการลดความตึงเครียดร้อยละ 49.40 ด้านการเปลี่ยนแปลงการรู้คิดร้อยละ 45.10 และด้านความรู้สึกพึงพึงร้อยละ 42.40

2. เด็กวัยรุ่นมีแบบแผนการดื่มแอลกอฮอล์ที่เสี่ยงต่อการเกิดอันตรายน้อย ร้อยละ 64.60 มีแบบแผนการดื่มแอลกอฮอล์ที่เสี่ยงต่อการเกิดอันตรายสูงร้อยละ 18.40 และมีแบบแผนการดื่มที่เป็นอันตรายร้อยละ 17.00

3. ความคาดหวังจากการดื่มแอลกอฮอล์แต่ละด้าน มีความสัมพันธ์กับแบบแผนการดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กวัยรุ่น ดังนี้

3.1 ด้านความกล้าแสดงออกมีความสัมพันธ์กับแบบแผนการดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .01$ ($\chi^2 = 36.17$, $df = 2$)

3.2 ด้านการเปลี่ยนแปลงภาวะอารมณ์ มีความสัมพันธ์กับแบบแผนการดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .05$ ($\chi^2 = 8.46$, $df = 2$)

3.3 ด้านความรู้สึกพึงพึงมีความสัมพันธ์กับแบบแผนการดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .01$ ($\chi^2 = 87.42$, $df = 2$)

3.4 ด้านการกระตุ้นในเรื่องเกี่ยวกับเพศมีความสัมพันธ์กับแบบแผนการดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .01$ ($\chi^2 = 20.67$, $df = 2$)

3.5 ด้านการเปลี่ยนแปลงการรู้คิดมีความสัมพันธ์กับแบบแผนการดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .01$ ($\chi^2 = 63.48$, $df = 2$)

3.6 ด้านการลดความตึงเครียดมีความสัมพันธ์กับแบบแผนการดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .01$ ($\chi^2 = 51.82$, $df = 2$)

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสามารถนำไปใช้ในการให้ความรู้ในการป้องกันการดื่มแอลกอฮอล์ในเด็กวัยรุ่น และเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับบุคลากรในทีมสุขภาพในการวางแผนส่งเสริมและป้องกันการดื่มแอลกอฮอล์ในเด็กวัยรุ่นต่อไป

ABSTRACT

180559

Alcohol consumption among adolescents has increased, and alcohol expectancy is an important factor in alcohol use decision making in adolescent. This study was designed to explore alcohol expectancy, drinking patterns, and the relationship between alcohol expectancy and drinking patterns. Subjects included 1,152 adolescents in Muang District who were selected using prevalence rate and proportionate stratified random sampling method, during August-September 2005. Research instruments included: 1) Demographic Data Form, 2) Alcohol Expectancy Questionnaire (AEQ) (Young & Oei, 1996) consisting of assertion, affective change, dependence, sexual enhancement, cognitive change, and tension reduction, 3) The Alcohol Use Disorder Identification Test (AUDIT) (WHO, 2001) consisting of low risk drinking, hazardous drinking, and harmful drinking. Data were analyzed using descriptive statistic.

The results of study revealed that:

1. The percent of adolescent drinkers classified by alcohol expectancy factors are ranked from high to low and were found as follows: the sexual enhancement aspect was 56.40%, the assertion aspect was 55.10%, the affective change aspect was 52.80%, the tension reduction

aspect was 49.40%, the cognitive change aspect was 45.10%, and the dependence aspect was 42.40%.

2. Low risk drinking among adolescents was 64.60%, in which 18.40% were hazardous drinking, and 17.00% were harmful drinking.

3. The relationships between six alcohol expectancies and alcohol drinking patterns showed that:

3.1 The Assertion was significantly related to alcohol drinking patterns at .01 level ($\chi^2 = 36.17$, $df = 2$)

3.2 The Affective Change was significantly related to alcohol drinking patterns at .05 level ($\chi^2 = 8.46$, $df = 2$)

3.3 The Dependence was significantly related to alcohol drinking patterns at .01 level ($\chi^2 = 87.42$, $df = 2$)

3.4 The Sexual Enhancement was significantly related to alcohol drinking patterns at .01 level ($\chi^2 = 20.67$, $df = 2$)

3.5 The Cognitive Change was significantly related to alcohol drinking patterns at .01 level ($\chi^2 = 63.48$, $df = 2$)

3.6 The Tension Reduction was significantly related to alcohol drinking patterns at .01 level ($\chi^2 = 51.82$, $df = 2$)

The results of this study can be used to give knowledge to prevent alcohol consumption among adolescents, and could be use as basic information for health care providers in the design of promotion and prevention strategies in this age group.